

PIEKSÄMÄEN SEUTUOPISTO

TOIMINTAKERTOMUS 2024

TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2025

PIEKSÄMÄEN SEUTUOPISTO—PAIKALLINEN HYVINVOINNIN LÄHDE

Huikkea osallistumista vuonna 2024

On todella hienoa todeta, että pieksämäkeläiset ovat aktiivista väkeä opistoon osallistumisen suhteen. Onkohan aktiivisen osallistumisen taustalla myös se, että saamme joka kevät runsaasti kaupunkilaisilta kurssiehdotuksia ja toiveita uusista kursseista? Tämä vuoropuhelu on ensiarvoisen tärkeää opiston ja kaupunkilaisten kesken. Olemme täällä juuri teitä varten.

Olemme luoneet yhä moninaisempia tapoja osallistua ja oppia. Verkko-opetuksen ja digitaalisten palveluiden ja kurssien kehittäminen ovat olleet merkittävässä roolissa vuonna 2024. Osaamisperusteisuus ja jatkuvan oppimisen teemat ovat tulleet vahvasti myös opistokentälle. Osaamisperusteisuutta on jo muutama opiskelija hyödyntänyt opintosuorituksinaan.

Opisto on ollut aktiivinen hanketoimija. Vuoden aikana päätoiminen henkilökunta loi innokkaasti tulevaisuuskuvia yhdessä 10 muun opiston kanssa.

Lämmin kiitos opiston koko henkilökunnalle, opiskelijoille ja yhteistyökumppaneille onnistuneen opistovuoden 2024 toteuttamisesta.

Nyt on jälleen aika esittää kurssitoiveita tulevalle lukuvuodelle. Olethan reippaasti yhteydessä! Jatketaan yhdessä myös tänä vuonna!

Päivi Majoinen
rehtori

PIEKSÄMÄEN SEUTUOPISTO PÄHKINÄNKUORESSA V. 2024

HENKILÖSTÖ

- rehtori 1 hlö
- apulaisrehtori/kädentaitojen suunnittelija-opettaja 1 hlö
- toimistosihteerit 1,5 hlöä
- suunnittelijaopettajat 5 hlöä
- musiikinopettaja/lastenkulttuurikoordinaattori 1 hlö
- tuntiopettajia (sis. luennoitsijat) 98 hlöä

OPETUSTUNTEJA 15 011

KURSSIJA 744

TOIMITILOJA 90

OPISEKELIJOITA 4 422

KURSSILAIKIA 11 015

TALOUS

- Bruttomenot 1 346 494 €
- Tulot 239 105 €
- Nettomenot -1 107 338 € Huom! Kaupungin-hallituksen päätöksellä seutuopisto noudattaa netto-budjetointia
- Valtionosuus 556 689 € ja Umako 20 844 €

PIEKSÄMÄEN SEUTUOPISTON MENOT PIEKSÄMÄEN KAUPUNGIN KOKONAISBUDJETISTA

- Nettomenot 2,0 %
- Bruttomenot 2,4 %
- Nettotuntihinta sis. vos 31 €

TOIMINTA-AJATUS

Pieksämäen Seutuopiston koulutus vastaa toiminta-alueensa asukkaiden omaehtoiseen koulutustarpeeseen, tukee arjessa selviytymistä ja perinteen siirtymistä paikkakunnalla. Koulutuksessa painottuvat taide- ja taitoaineet, terveyttä edistävät opinnot, tietoteknisiä valmiuksia lisäävät opinnot sekä kielet. Opistolla on kaupungissa kuntapalveluketjuun liittyvä tärkeä tehtävä sekä asema.

VISIO

Haastavassa toimintaympäristössä Pieksämäen Seutuopisto on kuntalaisten oppimista, hyvinvointia ja toimintakykyä edistävä opisto.

SLOGAN

Opin, osallistun ja virkistyn Seutuopistossa.

VUODEN 2024 TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN

Toimintasuunnitelma 2024

Toiminnalliset tavoitteet

- Opiston henkilöstö kehittää uudenlaisia oppimisen polkuja kaiken ikäisille kaupunkilaisille yhteistyössä eri toimijoiden kanssa oppimismuotoilua hyödyntäen
- Osaamisperusteisuus ja jatkuvaoppiminen mukaan kurssitoimintaan
- Opistossa voi suorittaa osaamismerkkejä usealla ainealueella
- Hyvinvointiin tukeminen ja matalan kynnyksen toimintaa kursseilla
- Opisto kehittää verkkokursseja sekä hybridiope- tusta
- Sivistyksellisten teemojen ja yhteisöllisyyden se- kä osallisuuden tukeminen
- Opiston rooli kotouttamislain toteuttajana kau- pungissa on edelleen merkittävä
- Opisto kehittää erityisen tuen kursseja ja seniori- pedagogiikkaa ennakoiden väestön ikääntymistä.
- Sivistyksellisten teemojen ja yhteisöllisyyden se- kä osallisuuden tukeminen. Opisto tarjosi myös maksuttomia kursseja kuten KinoPoleeni ja yleis- luennot, joita pystyi seuraamaan PoleeniLiven avulla. Myös kotitalouteen liittyviä kursseja kehi- tettiin yhteishankkeessa ja pystyttiin tarjoamaan opiskelijoille maksutta.
- Opiston rooli kotouttamislain toteuttajana kau- pungissa oli edelleen merkittävä ja opisto on vah- va toimija kaupungin kotouttamistyöryhmässä sekä suomenkielen että kulttuurin kouluttajana.
- Opisto kehitti erityisen tuen kursseja ja seniori- pedagogiikkaa ennakoiden väestön ikääntymistä. Aiheesta tarjottiin koulutusta myös tuntiopettajil- le.
- Tuntiopettajille sekä päätoimisille on tarjolla sekä koulutusta että vertaismentorointia opetuksen tueksi.

Tavoitteiden toteutuminen 2024

- Opiston henkilöstö kehitti uudenlaisia oppimisen polkuja kaiken ikäisille kaupunkilaisille yhteis- työssä eri toimijoiden kanssa oppimismuotoilua hyödyntäen. Näitä olivat mm. hybridikurssit, jois- sa opettaja ja jopa osa ryhmästä toimi lähiope- tuksessa ja osa kurssilaisista oli etäopetuksessa esim. kotona. Näitä hybridikursseja oli mm. lii- kunnassa ja kotitaloudessa. Verkkokurssien osuus kasvaa jatkuvasti ja mahdollistaa aikaan ja paik- kaan sitomattoman opiskelun.
- Osaamisperusteisuus ja jatkuvaoppiminen mu- kaan kurssitoimintaan. Opistossa kehitettiin osaamisperusteisia kursseja. Näitä kursseja oli esim. kielissä, tietotekniikassa, kädentaidoissa ja kuvataiteissa.
- Opistossa voi suorittaa osaamismerkkejä usealla ainealueella. Osaamismerkkejä voi suorittaa sa- moilla ainealueilla kuin osaamisperusteisesti on kuvattu. Ensimmäiset opiskelijat halusivat opin- tosuorituksensa Koski-tietokantaan.
- Hyvinvointiin tukemista ja matalan kynnyksen toimintaa kursseilla jatkettiin edelleen. Lainsää- däntö velvoittaa opistoja tässä toiminnassa.
- Opisto kehitti verkkokursseja. Verkossa oli tarjol- la 10 kurssia vuoden 2024 aikana.

HENKILÖSTÖ JA OSAAMINEN

PIEKSÄMÄEN SEUTUOPISTO

Päivi Majoinen, rehtori

Tiina Kerminen, apulaisrehtori, suunn.opettaja, käden-
taidot

Elise Loberg, opistos sihteeri

Heli Väisänen, toimistosihteeri

Tuomas Raatikainen, suunn.opettaja, tietotekniikka

Piia Säpyskä, lastenkulttuurikoordinaattori

Merja Jauhijärvi, suunn.opettaja, musiikki

Satu Radcliffe, suunn.opettaja, kielet

Sari Härkönen, suunn.opettaja, liikunta

Jari Tuononen, suunn.opettaja, teatteritaide

KUVATAIDEKOULU

Heli Laitinen

Susanna Tyrväinen

Heidi Harmanen

Johanna Vinha

Saku Santeri Heinonen

Seutuopiston henkilöstö on erittäin kehittämismyönteistä ja työhönsä sitoutunutta. Vaihtuvuutta on niukasti. Päätoiminen henkilöstö on ollut pysyvää usean vuoden ajan. Suunnittelijaopettajat ovat erittäin hyvin opiston toiminnassa sisällä ja ovat omaksuneet vapaan sivistystyön tehtävän. Tuntiopettajissa on vain vähän vaihtuvuutta. Vaihtuvuus tapahtuu lähinnä uusien lyhytkursseihin sekä luentoihin solmittujen työsuhteiden myötä.

Kehityskeskustelut

Rehtori kävi kehityskeskustelut päätoimisen henkilöstön kanssa kevään 2024 aikana. Keskustelut käytiin työn vaativuuden arvioinnin ja työnkuvien tarkastamisen näkökulmasta. Vastuuopettajat kävivät oman ainealueensa kehityskeskustelut joko yksilö- tai ryhmäkeskusteluna. Yhteisenä teemana keskusteluissa oli osaaminen ja sen kehittäminen ja osaamisperusteisuuden huomioiminen kurssisuunnittelussa. Henkilöstön koulutus- ja kehittämisteemana oli turvallisuus ja pedagoginen osaaminen.

Suunnittelu- ja arviointipäivät sekä erilaiset kokoukset

Opiston päätoiminen henkilöstö on viettänyt vuoden aikana kolme suunnittelupäivää ja kaksi toiminnan arviointipäivää. Suunnittelupäivät sisälsivät opetuksen laadun parantamista ja opiston tulevaisuustyöhön sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvää kehittämissuhteita. Arviointipäivät sisälsivät toiminnan systemaattista analysointia laatujärjestelmä EFQM:n luokituksen mukaisesti. Lisäksi päätoimisen henkilökunnan kanssa tavattiin tiiminpalaverissa lähes joka toinen viikko koko opintokauden ajan. Tämä kokoontuminen on tärkeää tiedonkulun, asioiden jakamisen ja toiminnan kehittämisen näkökulmasta. Osa palavereista toteutettiin osittain verkossa, hybridimallilla.

Ainekohtaiset palaverit ovat kerran kuukaudessa kahdella ainealueella, kielissä ja musiikissa. Kädentaidot, taideaineet, liikunta ja tietotekniikka kokoontuvat kaksi kertaa lukukaudessa.

Taiteen perusopetuksen kuvataidetiimi kokoontui kerran kuukaudessa.

Tuntiopettajille lähetetään tiedotteita sähköpostitse viisi kertaa vuodessa ja useita viestejä sekä kevät- että syyskaudella.

Koulutukset vuonna 2024

Ainekohtaisiin, sisällöllisiin koulutuksiin on osallistuttu lähinnä verkossa toteutettuna.

Keväällä 2024 koulutuksia oli mm. kansalaisopistojen tulevaisuuskuvista, kansalaistaidoista ja tasa-arvosuunnitelman kehittämisestä sekä kansainvälisestä benchmarkingista.

Koko vuoden ajan päätoimiset opettajat saivat osallistua kaksi kertaa kaudessa järjestettävään, apulaisrehtorin toteuttamaan Verme-työpajaan. Tässä vertaismentoroinnin työpajassa opettajat voivat jakaa työarkeensa liittyviä onnistumisia ja tuen tarpeen tilanteitaan. Huhtikuun opettajien tapaaminen toteutettiin lähitapaamisena ja teemana oli tekoälyn hyödyntäminen opetuksessa.

Syyskuun opettajankokouksen yhteydessä saimme opastusta kansalaistaitoperusteisiin kursseihin ja opettajan tietoa opiston toiminnasta.

Tähän opetapaamiseen osallistui yli 60 opistomme opettajaa, suurin osa paikanpäällä ja kuusi opettajaa Teamsissa, verkossa.

Tyhy: Taukojumppaa Poleenissa kerran viikossa, kaupungin tyhypajat toukokuussa 2024

Kielten opettajien teematapaamiset sekä ääntämisen opettamisen etäkoulutus sekä japanin jatkokurssilla.

Liikunnassa tuettiin tuntiopettajien koulutuksia mm. joogassa, pilateksessa, barressa, tuolijoogassa, rivitanssissa, vesitreeneissä ja lavatanssissa.

Taiteen perusopetus / kuvataide, teatteri:
arviointikoulutus

Musiikki: Music Village

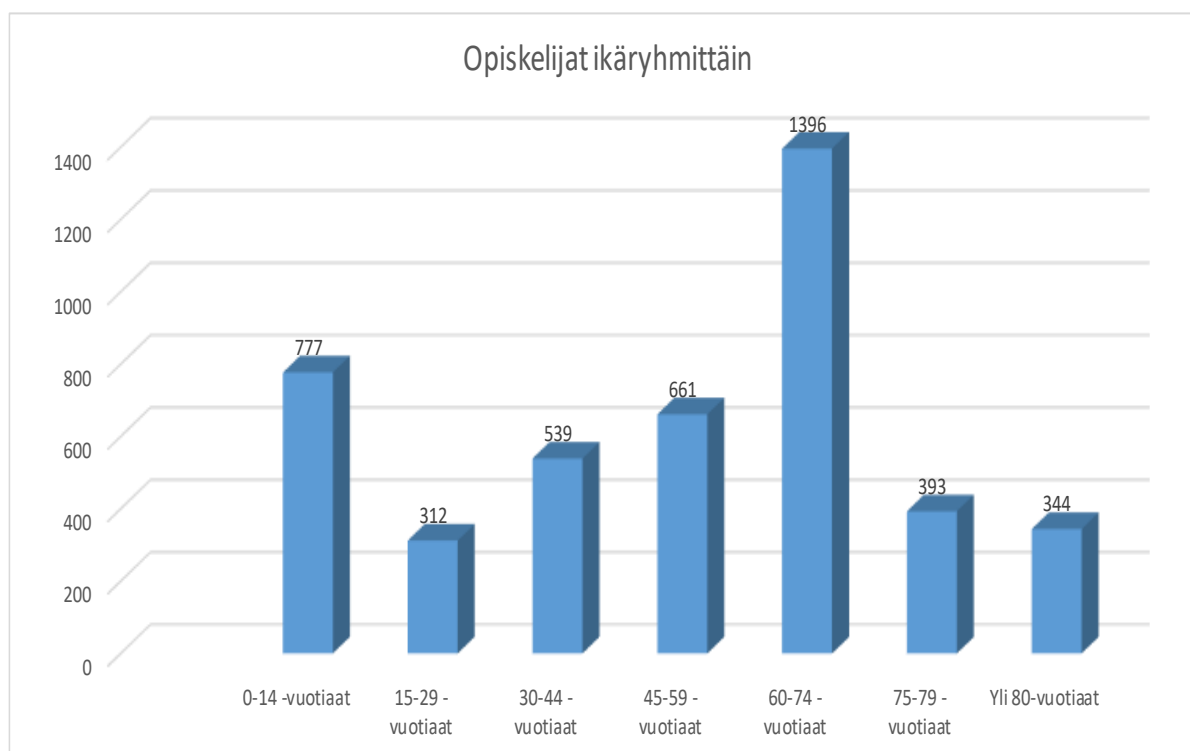
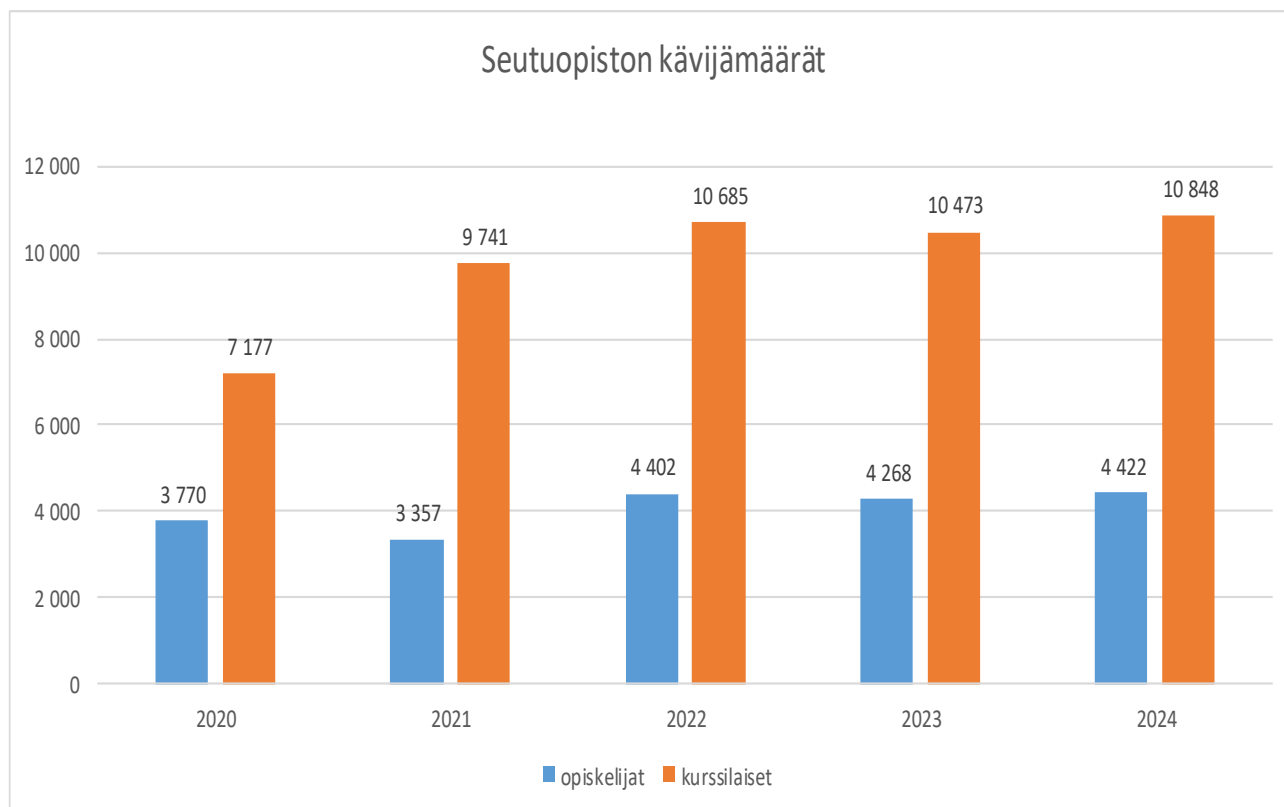
Päätoiminen henkilökunta sairauspäivät v. 2024: 20 pv

KESKEISET OPISKELIJATULOKSET

Seutuopiston kurssilaisten määrä kasvoi 3,5 % v. 2024.

Uuden Hellewi- hallinto-ohjelman perusteella laskenta-
perusteet ovat muuttuneet ja tilastot on korjattu uuden
ohjelman määrittämällä tavalla.

TIEDOTTAMINEN

Ulkoinen tiedottaminen

Opinto-ohjelma

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden toimijoiden kanssa kokosimme yhteisesitteen joka talouteen jakeluna, esite on KUVa - kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden esite. Jo saadun opiskelijapalautteen myötä opiston opinto-ohjelman ilmestymistä odotetaan. Se on edelleen opiston tärkein painotuote.

Lehtiartikkeleiden määrä: 31, pääosin paikallislehdesä, mutta myös 6 artikkelia maakuntalehdissä. Nämä artikkelit liittyivät teatteriin, Pieksämäen juhluvuoteen ja kauden alkamiseen liittyviin puffi-juttuihin.

Lisäksi opisto ilmoittaa alkavista kursseistaan paikallislehden opistopalstalla.

Sähköinen tiedottaminen: opiston www-sivuilla ja Facebookissa on ajankohtainen tieto saatavissa. Opisto on mukana myös Instagramissa.

Yhteistyö Poleenin toimijoiden kanssa on avannut myös markkinointiin uusia mahdollisuuksia. Opiston kurssit ja tapahtumat ovat esillä sekä Poleenin verkkosivuilla, Facebookissa ja Instagramissa. Kirjaston kanssa yhteistyössä toteutetut kurssit myös kirjaston sähköisessä mediasa.

Sisäinen tiedottaminen

Opettajille lähetetään sähköinen tiedotuskirje neljästä viiteen kertaa vuodessa. Kirjeessä tiedotetaan opiston yleistä toimintaa, koulutuksia ja tulevan kauden suunnitteluun liittyviä asioita.

TALOUS

Opiston talous on pysynyt budjetissa ja jopa sen alle.
Opisto on kaupunginhallituksen päätöksellä siirtynyt nettobudjettiin v. 2016.

Valtionapujen kehitys

v. 2020	605 506 €, josta koto-suoritteet 26 492 €
v. 2021	584 882 €, josta koto-suoritteet 14 326 €
v. 2022	623 159 €, josta koto-suoritteet 19 323 €
v. 2023	623 506 €, josta koto-suoritteet 16 323 €
v. 2024	577 533 €, josta koto-suoritteet 20 844 €, alenema johtui OKM:n säästötoimista vapaan sivistystyön suoritemääriin ja valtionosuuksiin

Menojen kehitys

Opisto siirtyi nettotalousarvioon v. 2016, brutto saa ylittyä

v. 2020	1 193 963 €
v. 2021	1 219 275 €
v. 2022	1 365 773 €
v. 2023	1 302 319 €
v. 2024	1 346 494 €

Tulot 239 105 €

Nettomenot -1 082 120 €

Tulojen kehitys

v. 2020	283 002 €
v. 2021	273 109 €
v. 2022	355 529 €
v. 2023	220 199 €
v. 2024	239 105 €

Kaupungin maksuosuuden kehittyminen

v. 2020	305 455 €
v. 2021	361 538 €
v. 2022	387 084 €
v. 2023	442 053 €
v.2024	492 855 €

Tuntimäärän kehittyminen

v. 2019	17 460
v. 2020	16 138
v. 2021	16 121
v. 2022	17 215
v. 2023	14 852
v. 2024	15 014

ARVIOINTI JA VAIKUTTAVUUS

Keskeiset yhteiskunnalliset tulokset

Opisto on edustettuna seuraavissa kokoonpanoissa paikallisesti ja alueellisesti:

- Paikallinen maahanmuuttotyöryhmä
- Sivistystoimen johtoryhmä
- Hyvinvointityöryhmä
- * Itä-Suomen vapaan sivistystyön yhteistoimintaelimen jäsenyys
- Pieksämäen kumppanuuspyödyt
- Kuntaliiton valtakunnallinen kansalaisopistojen työryhmä
- Mikkelin ja Mäntyharjun kansalaisopistojen hankeryhmä ja Etelä-Savon opistojen ryhmä
- Hiekanpään pedagoginen kehittämisryhmä
- Etelä-Savon Ely-keskus: Jatkuvan oppimisen työryhmä

Opinto-ohjaus

Ennen varsinaisen kauden alkua päätoiminen henkilökunta on paikalla tiettyä aikaa ohjaamassa opiskelijoita oikeisiin ryhmiin ja tiedottamassa opiskelusta. Lisäksi ennen kauden alkua tarjoamme Opi oppimaan -kurssin maksutta, jolloin saa vinkkejä ja apua aikuisena opiskelun jatkamiseen tai aloittamiseen. Opinto-ohjausta saa myös jo kurssin alettua opettajalta kursseilla tai puhelimitse. Tarjoamme myös lukitestausta kauden alussa.

Erityistä tukea oppimisessaan tarvitsevat kohderyhmät

Koulutuksellisen tasa-arvon mukaisesti opisto tarjoaa opetusta myös erityistä tukea tarvitseville ryhmille, kuten mielenterveyskuntoutujille, kehitysvammaisille ja laitoksissa asuville muistisairaille. Näitä kursseja ovat mm. tietotekniikka, musiikki, kädentaidot, teatteri sekä tanssi ja liikunta.

Opiskelijapalautteet

Opisto sai jälleen erinomaista palautetta opiskelijoiden palautekyselyssä. Palautteet kerättiin jokaiselta kurssilta sen päättyessä. Tuntiopettajat pääsevät hallinto-ohjelma Hellewiin tunnuksillaan katsomaan saamansa kurssipalautteen. Vastuuopettajat käyvät oman aine-alueensa palautteet läpi ja niitä tarkastellaan yhdessä arviointipäivissä. Palautteet otetaan huomioon seuraavan kauden suunnittelussa.

Sidosryhmät:

- KoL
- OKM
- OPH
- Ely-keskus
- Muut opistot
- Paikalliset muut oppilaitokset

- Te-toimisto
- Järjestöt ja seurat
- Neuvokas toimintakeskus
- Kyläyhdistykset
- Kaupungin eri hallintokunnat: opetustoimi, hyvinvointialue ELOISA, henkilöstöhallinto, sekä tietohallinto ja tilapalvelut
- Päiväkodit

Mitä yhteistyö on ollut ?

Yhteistyö kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen kanssa: Kulttuuritoimen kanssa opistolla on yhteinen Poleenin opetusteatteri ja yhteisluentoja sekä webinaareja. Poleenin teatteri on pitkäaikainen kulttuuritoimen ja opiston yhteistyö jo vuodesta 1990 saakka. Opiston teatteritaiteen suunnittelijaopettaja toimii osana työnsä Poleenin teatterin tuottajana.

Opiston apulaisrehtori toimii myös kulttuuritoimen taidostaavana.

Kulttuuritoimen kanssa on jo vuodesta 2013 toiminut Poleenin orkesteri. Yhdessä toteutimme myös Poleenin joulun avauksen.

Lisäksi seutuopisto tarjoaa Poleenissa aikuisten ja lasten yhteislaulutilaisuuksia.

Poleenin tarjonnassa olevat yleisluennot ovat osa seutuopiston kurssitoimintaa ja Naistenpäivän tapahtuma on vuosittain tehty yhteistyössä kulttuuritoimen ja kirjastotoimen kanssa.

Vuodesta 2020 saakka myös Sylvi Symposium toteuttaa yhteistyössä kirjasto- ja kulttuuritoimen kanssa. Kulttuuritoimen järjestämiin itsenäisyysjuhlaan, Veteraanipäivän tapahtumaan ja näyttelyn avajaisiin esiintyjiä saadaan seutuopiston ryhmistä.

Kirjastotoimen kanssa opistolla on kirjallisuusmatinea - yhteistyö sekä Kirjastoautokerho, jossa opiston opettaja menee kirjastoauton mukana kylille ja opettaa kirjastoautossa. Kurssi on monipuolinen kattaen luentoja, musiikkia, liikuntaa, kädentaitoja ja muistikoulua. Yhteistyö on herättänyt laajaa kiinnostusta eri puolilla Suomea. Tarjoamme kirjaston tiloissa erilaisia kirjoittaja- ja kirjallisuusryhmiä, jossa käydään läpi eri kirjallisuuden lajeihin liittyviä aiheita.

Myös Elokuva-kerho KinoPoleeni on kirjaston ja opiston yhteistyössä toteuttama palvelu kuntalaisille. Kirjaston tilassa kokoontuu myös opiston Tietotupa, jossa vertaisohjaajat Mediapajan avustuksella opastavat ja auttavat kaupunkilaisia tietotekniikan ongelmissa. Samoin opiston käynnistämä Mobiiliklinikka palvelee kirjaston asiakkaita kaikissa kirjastoissa sekä kirjastoautossa. Tietotupa

ja Mobiiliklinikka on kuntalaisille maksutonta digineuvontaa ja ohjausta.

Liikuntatoimen kanssa on yhteistyössä erityisliikunta, jota opisto toteuttaa eri puolella kaupunkia. Liikuntatoimen kanssa suunnitellaan yhdessä myös opiston liikuntatarjontaa. Opisto ja liikuntatoimi hankkivat yhdessä etenkin ryhmäliikuntaan sopivaa välineistöä. Opisto on toteuttanut Vedenjakajareitistöllä Luontoliikkujakurssia, jossa osallistujat kuulevat paikalliseen luontoon ja historiaa liittyviä tarinoita kävellessään reitistöllä yhdessä. Uutuutena tarjottiin Nuotioruokaa-kurssi, joka oli hybridikurssi, jossa osa opiskelijoista toimi kotikeittiössä.

Koulutusta opiston ulkopuolelle

Pieksämäen Seutuopisto järjestää koulutusta kaupungin eri yksiköille ja yhteistyökumppaneille heidän toiveiden mukaisesti. Opisto toteuttaa kaupungin henkilöstölle suunnatut tietotekniikkakoulutukset. Keväällä toteutimme kaupungin tyhjäpäivät, jolloin henkilökunta osallistui mm. melontaan Pieksäjärvellä, vaellukseen Naarajärvellä, joogaan ilmassa ja taiteen tekemiseen Iso-Pappilan pihapiirissä. Pääosa pajoista toteutui työajan ulkopuolella.

Syksyllä järjestimme mm. Eloisan hammashoitolan henkilökunnalle italialaisen ruoan –tyhykurssin ja Neuvokas toimintakeskukselle Kirjansidontapajan. Seutuopistossa työskentelee valtava määrä eri alojen ammattilaisia opettajina, joiden asiantuntijuutta voidaan tarjota myös talon ulkopuoliseen koulutukseen. Seutuopisto on monessa mukana!

Yhteistyö kaupungin eri toimijoiden kanssa:

Perusopetuksen koulujen tilat ovat enenevässä määrin myös opiston käytettävissä. Opisto toteuttaa kursseja perusopetuksen tiloissa eri puolella Pieksämäkeä.

Opisto tarjoaa virikepalvelua eri sosiaali- ja terveystoimen yksiköissä. Uuden kulttuurilain mukaista kulttuurin saavutettavuutta toteutetaan mm. kulttuurista työotetta jalkauttamalla eri sote-yksiköihin. Tämän toiminnan myötä rakennettiin opiston esiintyvistä ryhmistä nk. kulttuurikalenteri, jota on jaettu hoito- ja hoivakoteihin.

Sosiaali- ja terveystoimen yrityksille ja heidän asiakkailleen, opisto tarjoaa viriketoimintaa nk. virikepaketti-tuotteen avulla. Koulutuspaketissa on mukana musiikkia, käden taitoja, liikuntaa ja muistikoulua.

Yhteistyö seurojen ja yhdistysten kanssa

Seutuopisto tukee järjestöjä ja seuroja järjestämällä yhteistyössä luentoja Poleenin salissa. Yhdistykset tilaavat opistolta myös liikunta- ja tietotekniikan kursseja.

Seutuopiston ylimääräiset valtionavustukset

Seutuopisto on mukana useassa Opetushallituksen rahoittamassa laatu- ja kehittämisavustuksissa. Omarahoitusosuus on 15 % avustuksesta, joka on työpanosta. Lisäksi opisto sai opintoseteleitä 9 300 euron edestä tukemaan senioreita ja maahanmuuttajia kurssimaksujen kohtuullistamisessa.

Oppimisverkostot-hanke on jatkoa oppismuotoiluavustukselle ja Pieksämäen seutuopiston osuus 12 000 €.

Hanketta koordinoi Mäntyharjun kansalaisopisto. Hankkeessa suunnitellaan verkko- ja hybridikursseja. Kansalaisopistojen tulevaisuusskenaariot -avustuksella tarkastellaan tulevaisuuskuvia yhdessä 10 eri kansalaisopiston kanssa. Hanketta koordinoi Helsingin aikuisopisto.

OPPIMISYMPÄRISTÖN KEHITTÄMINEN

OPETUSTUNNIT JA KURSSILAISET V. 2024

Oppiaineet	Tunnit	%	Opiskelijat	%
Yleisöluennot	38	0,25 %	700	6,35 %
Taiteen perusopetus	828	6 %	234	2,12 %
Musiikki	3044	20 %	1333	12,10 %
Kielet	1731	11,53 %	921	8,36 %
Käden taidot	1788	11,91 %	707	6,42 %
Kuvataiteet ja muotoilu	1175	7,83 %	374	3,40 %
Esittävä taide ja kirjallisuus	1194	7,95 %	652	5,92 %
Tietotekniikka	557	3,71 %	463	4,20 %
Tanssi ja liikunta	2794	18,61 %	3 594	32,63 %
Erityisliikunta	1479	9,85 %	1 251	11,36 %
Muut aineet	383	2,55 %	786	7,14 %
Yhteensä	15 011	100 %	11 015	100 %

MUSIIKKI

Merja Jauhijärvi

- 3 044 opetustuntia (20,00 %)
- 1 333 opiskelijaa (12,10 %)

Vuonna 2024 Seutuopistossa annettiin musiikin opetusta seuraavissa aineissa: musiikkileikkikoulu, piano, harmonikka, kitara, basso, viulu, sello, alttoviulu, klarinetti, saksofoni, 5-kielinen kannel, huilu, nokkahuilu, rummut, yksinlaulu, karaoke, kuorot ja orkesterit. Lisäksi erityis-musiikin kursseja kokoontui kolmessa laitoksessa ja lasten ryhmien lisäksi muskareita oli tarjolla myös senioreille. Virtasalmella kyseinen seniorimuskarikurssi toimi vilkkaasti, mutta kaupungin puolella ikävä kyllä se ei saanut tarpeeksi osallistujia käynnistykseen.

Kuoroja opiston siiven alla oli kaiken kaikkiaan toiminnassa 8 kappaletta, joista yksi oli koulun kuoro ja muut pieniä kyläkuoroja, mies- tai naiskuoroja sekä yksi veteraani ryhmän kuoro. Lisäksi vuonna 2024 perustettiin uusi sekakuoro ”Pieksämäki 450 vuotta” -juhlallisuuksien kannustamana. Se esiintyi kesällä järjestetyssä juhluvuoden pääjuhlassa, sekä piti oman konserttinsa Sylvin pappilan pihassa samalla viikolla. Tästä tulikin hieno tapahtuma ja sinne kutsuttiin myös muitakin kuin opiston omia kuoroja esiintymään varsin runsaslukuisen yleisön edessä; onneksi myös sää oli tapahtumalle suosiollinen. Mieslaulajat ja opiston Naiskuoro pitivät myös aiempina vuosina perinteeksi tuleen vapputapahtuman Sylvin pappilalla keväisten laulujen merkeissä.

Muutoinkin Sylvin Pappila on muodostunut tärkeäksi esiintymispaikaksi opiston ryhmille kesäaikaan. Opiston jousiorkesteri, Mieslaulajat, puhallinorkesteri ja välillä

myös muut esiintyjät ovat pitäneet puutarhassa nyt jo neljättä vuotta omia konserttejaan ja saaneet vähitellen myös yleisöä enemmän ja enemmän paikalle. Sama perinne jatkuu myös tulevana vuonna. Seutuopiston jouset saivat myös kutsun tulla pitämään oma konserttinsa Rautalammin kirjaston alakerran saliin. Konsertti oli osa Rautalammin kesän ”Runon ja laulun” -viikkoa ja mukava lisä myös orkesterin toimintaan. Ohjelmistokin kun oli jo harjoiteltu valmiiksi kesän pappilan puiston konserttia varten.

Vuonna 2023 yhteislauluja laulettiin kesällä Nukkekodilla parina päivänä, Poleenin salissa pitkin vuotta kuin myös Virtasalmen Kivitaskussa. Yhdessä laulaminen tuntuu aina löytävän oman kannattajajoukkonsa vuodesta toiseen, mikä koronan aiheuttaman notkahduksen jälkeen täytyy ilolla mainita.

Opiston soitto ja laulu ryhmille vuoden päätapahtuma oli taas Poleenin joulun avauksen lisäksi kevään kulttuurista kaikille viikon musiikki maanantai ja kuorokeskiviikko. Molempiin päiviin saatiin kasaan varsin monipuolinen ohjelma yleisön ihasteltavaksi ja opiskelijoiden esiintymistaitojen hiomiseksi.

Yleensä ottaen musiikin kurssien suosio on pitänyt hyvin pintansa kilpailussa opiskelijoista internetin tuomien pelien ja muiden ajanvietteiden kanssa. Toivoa vain voi, että tämä tilanne säilyy myös tulevina vuosina. Itse asiassa tekoälyn käyttö myös musiikin teossa voi tuoda mukanaan uutta sukupolvea opiston kursseille, kun vain suunnittelussa otetaan huomioon myös kaikki AI:n tuomat kurssimahdollisuudet.

KIELET

Satu Radcliffe

- 1 731 opetustuntia (11,53 %)
- 921 opiskelijaa (8,36 %)

Seutuopistolla on vuonna 2024 pystynyt opiskelemaan 12 kieltä: ruotsi, suomi vieraana/toisena kielenä, englanti, saksa, ranska, italia, espanja, viro, japani, latina, norja ja korea. Kursseja pyritään tarjoamaan eri tasoilla. Seutuopisto tarjoaa myös yksilö- ja pariopetusta eri kielissä, myös etänä. Yksilöopetus sopii hyvin määrätietoiseen opiskeluun sekä jos kurssien ajankohdat eivät sovi esimerkiksi työn takia. Seutuopistolta voi ostaa myös yrityksille kohdennettua kielikoulutusta.

Kielten päiväopetus on kielten luokassa Keskuskatu

45:ssa. Iltaopetus on pääosin lukion tiloissa sekä Keskuskatu 45:ssä. Senioreille suunnattuja kielikursseja on tarjottu esim. englannissa, jotka ovat päiväsaikaan. Latinan kielestä järjestettiin jo toinen yleisöluento aiheena latinan vaikutus Suomessa ja Euroopassa. Tämä luento myös striimattiin ja on ollut nähtävissä PoleeniLivessä. Joulun alla kokoonnuttiin yhteen Irish Pub Mollyssa laulamaan joululauluja eri kielillä pipareilla ja glögillä maustettuna.

Verkkokurssit ovat suosittuja. Verkkokurssit tarjoavat mahdollisuuden tietyn aiheen opiskeluun lyhytkursseina kuten ääntäminen, matkailussa tarvittava kielitaito tai kulttuurin tuntemus. Lisäksi on myös perinteisiä koko vuoden kestäviä verkkokursseja kuten japanissa ja italiansa, joilla kieltä voi opiskella kotisohvalta ryhmän kanssa samanaikaisesti. Verkkokurssit auttavat osallistumista ja tuovat ekologisen vaihtoehdon, jos välimatkat ovat pitkät. Seutuopisto on mukana opistojen yhteistyöfoorumissa, jolloin yhdessä voidaan tarjota kattavampi valikoima verkkokursseja kuin yksin. Lisäksi joillain pienillä kursseilla on tarjottu hybridimahdollisuutta kuten ranska ja korea.

Osaamisperustaisuus

Suurin osa kursseista on kuvattu osaamisperusteisesti. Tämä auttaa tason ja oikean kurssin valinnassa ja antaa mahdollisuuden tarjota kielten kursseja myös Koskiperustaisena tarvittaessa. Tämän toivotaan lisäävän mm. eri oppilaitosten välistä yhteistyötä. Yhteistyötä kurssien osalta tehdään lukion kanssa. On myös rikastuttavaa, että eri-ikäiset pystyvät opiskelemaan yhdessä.

Yleiset kielitutkinnot

Yleisiä kielitutkintoja järjestettiin suomen kielessä kolme ja englannissa yhden kerran. Kielistudiona olemme saaneet käyttää Esedun IT-luokkaa. Kielitutkintojen digitalisointi on käynnissä. Ilmoittautuminen on jo siirtynyt verkkoon ja testien muuttumista digitaalisiksi odotellaan.

Kielten tuntiopettajat

Kielten tuntiopettajat ovat kokoontuneet noin kerran kuukaudessa. Kokoontumisissa on aktiivisesti keskusteltu mm. kursseilla heränneistä kysymyksistä, suunniteltu tulevaa ja kehitetty omaa opettamista sekä keskusteltu mm. tekoälyn hyödyntämisestä. Tapaamisissa on koettu tärkeäksi juuri ajatustenvaihto vertaisten opettajien kanssa.

Osa kieltenopettajista osallistui vuoden aikana myös sopiviin lisäkoulutuksiin aiheina esim. ääntämisen opetus ja tekoäly.

Maahanmuuttajat

Suomen kursseja Seutuopistossa on ollut neljällä tasolla. Seutuopisto järjestää myös luku- ja kirjoitustaidon koulutusta maahanmuuttajille. Maailman tilanne on tuonut Pieksämäelle paljon uusia asukkaita ja kielenopiskelulle

on erityinen tarve. Seutuopisto pyrkii vastaamaan tähän tarpeeseen tarjoamalla useita suomen kursseja alkeistason sekä eri tasoisia jatkokursseja. Lisäksi muutama maahanmuuttaja on saanut suomalaisesta kielenopiskelijasta kielikaverin. Tämä on koettu mielekkääksi tavaksi oppia kieltä, kulttuuria ja tutustua suomalaisiin. Suomalaisia tarvitsisimme mukaan enemmän, koska kaikki suomea opiskelevat halukkaat eivät ole saaneet kielikaveria. Helpdesk, maahanmuuttajan apu ja tuki, on jatkunut päivistysperiaatteella kielten luokassa.

Rehvitupa tapaa joka viikko ja on vakiinnuttanut paikkansa matalankynnyksen kohtaamispaikaksi. Rehvitupa on kaikille avoin kohtaamispaikka, jossa leppoisassa tunnelmassa tavataan toisia sekä vahvistetaan suomen osaamista eri aiheiden parissa. Tällaiselle matalankynnyksen kohtaamiselle olisi tarvetta enemmänkin. Vaikka seinät pullistelevat, tapaamiset ovat olleet lämminhenkisiä, kaikki ovat mahtuneet sisälle ja tuvassa on tavattu, tutustuttu ja opittu suomea ja suomalaista kulttuuria. Lisäksi on ollut vierailuja ja eri maiden esittelyjä.

Muistitreenit

Muistitreeneissä käydään läpi aivojen rakennetta, muistia ja oppimista sekä kutitellaan aivoja erilaisilla tehtävillä ja aktiviteeteilla. Muistitreenit -kurssi toimii syksyllä lähiopetuksena ja keväällä tarjottiin kurssia verkossa.

KUVATAITEET JA MUOTOILU

Tiina Kerminen

- 1 175 opetustuntia (7,83 %)
- 374 opiskelijaa (3,40 %)

Maalaus ja grafiikka

Suosittu maalaus- ja piirustusryhmät ovat toimineet vuosiakausia Iso-Pappilassa sekä päivisin että iltaisin, arkena ja sunnuntaina. Kokokauden jatkuvien maalaus- ja piirustusryhmien lisäksi pyritään järjestämään lyhyt- ja intensiivikursseja kurssilaisten toiveiden mukaisesti. Suositut ikonimaalausryhmät kokoontuvat Keskuskatu 45:n tekstiilityöluokassa. Keväällä toteutui mm. Ikonimaalauksen intensiiviviikko, jossa kurssilaiset pääsivät viikon aikana viimeistelemään ja kultaamaan keskeneräisiä ikoneja. Syksyllä pidettiin Nuorisotila Weturissa Nykytaidetta nuorille – kurssi ja Kiehtova ja moniulotteinen akvarellikurssi Iso-Pappilassa.

Keramiikka, lasi ja posliini

Pitkät lukuvuoden kestävät keramiikan, lasin ja posliinin kurssit ovat vakiinnuttaneet paikkansa opiston kurssitarjottimella. Keramiikan opetus järjestetään esteettömässä Kuusitie 41:n keramiikkaluokassa. Lasia ja posliinia puolestaan pääsee opiskelemaan sekä Keskuskatu 45:n tekstiilityöluokassa että kerran kuukaudessa viikonloppuisin Jäppilätalolla. Keramiikan harrastamisen suosio jatkui

edellisvuoden tapaan suurena. Keväälle 2024 perustettiin uusi ryhmä, jotta syksyn 2023 varapaikoilla olijat pääsivät myös harrastamaan. Syksyyn puolestaan kokeiltiin uutuutena lyhytkurssina Keskiviikkoillan keramiikkaa ja koko kauden kestäväää Sunnuntain keramiikkaa. Kaikki keramiikan kurssit täyttyivät viimeistä paikkaa myöten.

KÄDENTAI DOT

Tiina Kerminen

- 1 788 opetustunteja (11,91 %)
- 707 opiskelijaa (6,42 %)

Tekstiilityö

Kädentaitojen opetus jatkui keväällä Keskuskatu 45:n tiloissa monipuolisena. Kurssilaiset ovat olleet todella tyytyväisiä Keskuskadun esteettömiin tiloihin. Keskuskatu 45:n piha-alue toimi syksyn Savontien remontin hiekkaja- ja soravarastona, mikä aiheutti haasteita kurssilaiden ja henkilökunnan autojen parkkeerauksessa. Kylillä Jäppilätalon, Jäppilän terveyskeskuksen ja Virtasalmen entisen kunnantalon tilat ovat olleet vuosia mm. opiston kädentaidonryhmien käytössä. Vakiintuneiden koko lukuvuoden kestävien kudonnan, ompelu- ja tuunaustyökurssien lisäksi tarjottiin päiviin ja viikonloppuihin lyhyitä uutuuskursseja, joita kuntalaiset ovat esittäneet kurssitoiveissa. Kevään Kukkaroita ja laukkuja –kurssilla valmistettiin persoonallisia kukkaroita, laukkuja ja pussukoi ta.

Erityistekniikat

Opettajat kouluttautuvat ja opiskelevat uusia asioita vapaa-ajallaan ja tuovat ne kurssilaiden iloksi ja opiksi uusien ja vanhojen kurssien yhteydessä. Keväällä kurssilaiset pääsivät mm. kirjomaan luovasti ja kokeilemaan langojen purkki- ja kontaktivärjäystä kasveilla. Syksyllä puolestaan toteutui Okraa, umbraa ja siennaa – kankaankuviointia maaväreillä –kurssi, jossa kurssilaiset maalasivat ja painoivat kankaita aidoilla maaväreillä. Kädentaitojen opetus ja oppiminen onnistuvat myös verkossa, mikä mahdollistaa osallistumisen opiston kursseille joko etänä tai hybridinä ympäri Suomen.

Tekninen työ

Puu- ja metallityöt, koristeveisto, entisöinti ja verhoilu ovat edelleen suosittuja ja niihin osallistuu innokas joukko miehiä ja naisia sekä arkena että viikonloppuisin. Opiston teknisen työn opetustilat sijaitsevat Kuusitie 41:ssä, Ammattiopisto Esedun entisissä tiloissa. Opiston avarat ja turvalliset tilat sekä monipuoliset koneet mahdollistavat vaativimpienkin puu- ja metallitöiden teon, mikä motivoi ja innostaa tulemaan kursseille. Nikkaripajassa myös lapsilla on mahdollista tutustua turvallisesti puutöiden alkeisiin yhdessä vanhemman kanssa.

MESSUT JA NÄYTTELYT

Seutuopisto on järjestänyt vuosia messumatkan Suomen kädentaidot –messuille Tampereelle. Jälleen marraskuussa saatiin bussi täyteen innokkaita kädentaidon harrastajia, opiston kurssilaisia ja opiston opettajia. Yhteinen messumatka on loistava tilaisuus tutustua toisiin kädentaidon ystäviin sekä hankkia uusia käsityöideoita ja materiaaleja.

Opiston kuvataide- ja kädentaitoryhmien uurastus huipentuu vuosittaiseen keväänäyttelyyn huhti-toukokuussa Poleenissa. Näyttely toimii loistavana mainoksena tulevan kauden kursseille, sillä näyttelyssä on esillä monipuolisesti erilaisia tekniikoita ja kurssilaiden taidon näytteitä monesta eri ryhmästä. Kevään 2024 näyttelyn teemana oli Matkalla ajassa Pieksämäki 450 juhluvuoden merkeissä. Opiston ikonimaalausryhmien ikoneja puolestaan saatiin ihaila omassa näyttelyssä jo pääsiäisen aikaan maalishuhtikuussa.

ESITTÄVÄ TAIDE JA KIRJALLISUUS

Jari Tuononen

- 1 194 opetustuntia (7,95 %)
- 652 opiskelijaa (5,92 %)

Teatterin, elokuvan ja kirjallisuuden opetustoiminnassa oli edelleen varovaisen toiveikas vuosi. Loppuvuodesta 2020 alkanut yhteistyö Mikkelin kansalaisopiston kanssa jatkui syksyllä 2024 yhteiskurssilla *Kirjoitusseikkailu menneeseen*, jossa mikkeliilaiden ja pieksämäkelaiden ryhmien tarinoita käsikirjoitettiin Kansalliskirjaston Mikkelin toimipisteen opastuksella ja Juhani Joensuun hybridiopetuksessa. Yleisö- ja verkkoluennoissa jatkettiin hiukan pienemmin yleisömäärin. Poleeni LIVE luentotoimintaa jatkettiin Asko Hankilanojan Pieksämäen historia-aiheisten luentojen striimauksilla ja tallennuksilla.

Taiteen perusopetus, teatteri-ilmaisu, Poleenin lasten teatteri

Poleenin lasten teatteri jatkoi vuonna 2024. Lapset oppivat yhdessä oloa ja vuorovaikutusta erilaisten teatterileikkien ja –harjoitteiden avulla. Kurssilaiset olivat mukana tekemässä Pappilan pihan kesäteatterin *Lumikki ja kääpiöt* -näytelmää.

Kirkkodraama

Yhteistyössä Pieksämäen evankelis-luterilaisen seurakunnan kanssa ja heidän tiloissaan toteutettu kurssi. Taivotteena on tuoda pääsiäisen tapahtumiin sijoittuvaa teatteriperinnettä Pieksämäelle. Tuomo Salmelan ohjauksessa tehty esitys esitettiin pääsiäisenä 2024.

Ruskateatteri

Ruskateatterin vuosi 2024 alkoi Annikki Sahan ohjauksessa ja teatteri esitti menestyksekkäästi kolme esityskertaa *Kuriton sukupolvi* näytelmää, jonka käsikirjoittivat Annikki Saha ja Vuokko Korhonen. Syksyllä 2024 päästiin hiukan aloittamaan *Kuriton sukupolvi 2* näytelmän harjoituksia Jari Tuonosen ohjauksessa. Tämänkin näytelmän ovat kirjoittaneet Annikki Saha ja Vuokko Korhonen.

Nuorisoteatteri Puntti

Nuorisoteatteri Puntti, yli 13-vuotiaille teatterin harrastajille suunnattu kurssi valitettavasti peruuntui kaudella 2024. Taustasyynä on edellisen Puntti-sukupolven siirtyminen opiskelemaan muualle Suomeen. Ja odotamme uuden Puntti-sukupolven Poleenin lasten teatterissa ja Pappilan pihan kesäteatterissa täyttävän 13 vuotta.

Kirjoitusseikkailu menneeseen

Yhteistyö Mikkelin ja Mäntyharjun kansalaisopiston kanssa jatkui syksyllä 2024 yhteiskurssilla *Kirjoitusseikkailu menneeseen*, jossa kun mäntyharjulaisia ei kurssille ilmoittautunut mikkeliäisten ja pieksämäkeläisten ryhmien tarinoita käsikirjoitettiin Kansalliskirjaston opastuksella ja tuella. Käsikirjoittamisen hybridiopetusta piti Juhani Joensuu. Käsikirjoitukset esiteltiin Mikkelin teatterin Keskiviikko-klubissa 4.12.2024. Vuoden 2025 kevään aikana käsikirjoituksia työestetään eteenpäin ”kuultokuviksi”, jonka nimen Juhani tölle antoi.

Kesäteatterit

Pieksämäen seutuopiston alla toimii useita alueen harrastajateattereita, joiden esityskausi on kesällä. Seutuopiston palkkaamat ohjaajat ovat syksyllä 2023 ja keväällä 2024 ahkerasti työstäneet tulevan kesän esityksiä näissä teatteriryhmissä. Kesäteattereitamme ovat Pappilan pihan, Partaharjun, Halkokummun ja Virtasalmen Hällinmäen kesäteatterit sekä Vanajan näytelmäryhmä. Lisäksi Seutuopiston kautta on ollut ohjaaja Pirjo Särkkä Jäppilän yrittäjien näytelmäkurssin esityksiä luomassa joka toinen vuosi.

Jäppilän yrittäjien kesäteatterilla oli 750 katsojaa *Huuto-kauppa* näytelmän kuudella esityksellä. Muissa kesäteattereissa olisi voinut perustellusti järjestää Heikki Luoman näytelmien festarit Pieksämäellä. Iiris Salmelan ohjauksessa Hällinmäen kesäteatterissa *Kahden akan loukussa* esityksellä Virtasalmella oli 879 katsojaa. Partaharjun kesäteatterissa *Matkalaukkukostaja* näytelmä sai 815 katsojaa yhdeksällä esityksellä. Tuomo Salmelan ohjaamalla *Tuhannen riemun rysä* näytelmällä Halkokummun kesäteatterissa oli 1 450 katsojaa yhdeksällä esityksessä. Iiriksen ohjaamalla ja käsikirjoittamalla *Lummikki ja kääpiöt* näytelmällä Pappilan pihan kesäteatterissa oli yhdeksän esitystä ja 563 katsojaa, joista lapsia 207. Unto Kohvakan käsikirjoittama ja ohjaama sketsikooste Vanajan näytelmäkurssilla sai noin 200 katsojaa

keväisessä kyläjuhlassa.

Kesäteatterit ovat aloittaneet kesän 2025 näytelmän harjoitukset ja akuutein haaste on ryhmälle sopivan näytelmän valinta.

Poleenin teatteri

Poleenin teatterissa jatkettiin opetusteatterin hengessä yhteistyötä Seutuopiston muun opetuksen kanssa. Yhteistyö tarkoitti tänäkin toimintavuonna laulu- ja tanssitunteja ja esityksiin toteutettua fyysistä ilmaisua. Kevään 2024 produktio oli Misa Palanderin ohjaus *Jäniksen vuosi*. Näytelmän kymmenen esitystä näki 821 katsojaa. Olisi saanut olla enemmänkin katsojia. Esitys oli hauska ja sekunnin tarkkaa työskentelyä täynnä. Syksyn 2024 Jari Tuonosen ohjaama produktio oli *Simpauttaja*. Tässä näytelmäversiossa tärkeässä roolissa oli 60 ja 70 –lukujen musiikki, josta muusikko Jenni Hanikka loi hienoja sovituksia näyttelijöille laulettavaksi ja viisikielisel kanteleelle ja lyömäsoittimilla soitettavaksi. Simpauttajan katsojamäärä oli 1 099. Keskiarvo esitystä kohti oli alle 157 katsojaa.

Kirjallisuuspiirit Pieksämäellä ja Virtasalmella

Tutustuimme kurssilla kirjallisuuteen vapaasti keskustellen erilaisten kirjallisuuden lajien kautta. Lukuvuoden aikana oli yhteinen lukuromaani/novelli. Piiriläisten kirjaesittelyt ja lukuvinkit olivat edelleen kurssin ytimessä.

Luovan kirjoittamisen piiri

Juhani Joensuun opastuksella kurssilaiset kirjoittivat erilaisia tekstejä viikonloppuisin. Kurssilla kirjoitettiin lime-rikkejä, aforismeja, runoja, proosaa ja näytelmiä.

Elokuva

Kino Poleeni

Kevät 2024

Ma 29.1. klo 14 Hassisen Kone 40 vuotta myöhemmin, 2023, ohj. Mika Kaurismäki

Ma 19.2. klo 14 Kupla, 2022, ohj. Aleksi Salmenperä

Ke 21.2. klo 14 Maailmanmestariksi omalla tavallaan, 2024, Mediapaja

Dokumenttielokuva Pieksämäkeläisestä painonnostajalegenda Kari Tarkiaisesta.

Ma 25.3. klo 14 Järjettömän paska idea, 2023, ohj. Pamela Tola

Ma 29.4. klo 14 Sieniretki, 2022, ohj. JP Siili

Syksy 2024

Ma 26.8. klo 14 Barbie, 2023, ohj. Greta Gerwig

Ma 30.9. klo 14 Kalle Kustaa Korkin seikkailut, 1949, ohj. Ilmari Unho

Ma 28.10. klo 14 Asteroid City, 2023, ohj. Wes Anderson

Ma 2.12. klo 14 Tolkien, 2019, ohj. Dome Karukoski

TAITEEN PERUSOPETUS

PIEKSÄMÄEN KUVATAIDEKOULU

Heli Laitinen

- 828 opetustuntia (6,00 %)
- 234 opiskelijaa (2,12 %)

Taiteen perusopetus on paikallisissa taideoppilaitoksissa vapaa-ajalla lapsille ja nuorille annettavaa taidekasvatusta. Pieksämäellä opetuspaikkana toimii pääasiassa Iso-Pappila. Keramiikan ja puutöiden osalta opetusta annetaan Kuusitiellä keramiikkaluokassa. Jäppilässä opetuspaikkana on monitoimitalo, ja Naarajärvellä Maaselän päiväkotikoulun tekstiili- ja puutyöluokka.

Taiteen perusopetus on tavoitteellista, pitkäjänteistä ja etenevää taiteenalojen opetusta. Opetus perustuu valtakunnalliseen opetussuunnitelmaan, ja siitä säädetään laissa ja asetuksessa taiteen perusopetuksesta. Opetusta antavat alan koulutetut opettajat. Taiteen perusopetus antaa valmiudet hakeutua taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Pieksämäen kuvataidekoulussa järjestetään taiteen perusopetusta myös aikuisille. Pieksämäellä aikuisten taiteenperusopetus tarjoaa mahdollisuuden opiskella kuvataiteita monipuolisesti ja etenevästi. Opetus sopii kuvataiteen harrastajille ja taiteenalan ammatista haaveileville. Aikuisten opetuksessa noudatetaan kuvataiteen yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on 500 tuntia.

Pieksämäen kuvataidekoulun lukuvuoden kevätlukukausi 8.1.- 26.4.2024, syyslukukausi 26.8.-13.12.2024

Keväällä 2024 kuvataidekoulussa aloitti 97 oppilasta ja opiskelijaa ikäryhmittäin:

Varhaisopinnot:

5-6-vuotiaat (2 h/viikko) 2 ryhmää (keskiviikko ja torstai), oppilaita 31

Yhteiset opinnot:

5-8-vuotiaat (2 h/viikko) 1 ryhmä (tiistai), oppilaita 12

5-8-vuotiaat (2 h/viikko) Jäppilä (torstai), oppilaita 5

9-15-vuotiaat (2 h/viikko) Jäppilä (torstai), oppilaita 10

6-12-vuotiaat (2 h/viikko) Naarajärvi (torstai), oppilaita 11

9-12-vuotiaat (3 h/viikko, keskiviikko), oppilaita 9

Aikuiset (4 h/viikko, tiistai), opiskelijoita 10

Teemaopinnot:

13-18 -vuotiaat (4 h/viikko, keskiviikko), oppilaita 9.

Opintoviikkoja oli syksyllä 15 ja keväällä 15, yhteensä 30.

Opettajina kuvataidekoulussa toimivat Susanna Tyrväinen, Heidi Harmanen ja Saku Heinonen (keramiikka, piirustus ja maalaus, grafiikka ja valokuvaus, puutyöt) ja Heli Laitinen (taidekäsityö, piirustus, maalaus, digimaalaus, grafiikka).

Aikuisten ryhmässä opettajina toimivat Johanna Vinha (piirustus ja maalaus), Heli Laitinen (grafiikka), Kaarin

Oresmaa (grafiikka) ja Pirkko Toiviainen (plastinen sommittelu, kollaasi).

Talvilomaviikolla 9 järjestettiin lasten kuvataidekoulun taidenäyttely uimahallilla.

Seutuopiston, kuvataidekoulun ja Virtasalmen koulun yhteinen kevätnäyttely Matkalla ajassa järjestettiin

Kulttuurikeskus Poleenissa 19.4.-11.5.

Kesäkuussa toteutettiin Iso-Pappilassa lasten kuvataideleiri, jolle osallistui 15 lasta.

Kuvataidekoulun ryhmät osallistuivat valotaidetapahtumaan lastenoikeuksien päivänä osana kuvataidekoulujen liiton toimintaa.

TANSSI JA LIIKUNTA

Sari Härkönen

- 2 794 opetustuntia (18,61 %)
- 3 594 opiskelijaa (32,63 %)

Vuosi 2024 oli Seutuopiston liikuntatoiminnassa aktiivinen ja monipuolinen. Tarjonta oli suunnattu laajalle kohderyhmälle vauvasta vaariin, ja kurssit vetivät osallistujia niin perinteisen liikunnan kuin uusien trendien pariin.

Tavoitteena oli tukea kaikenikäisten ja kaikenkuntoisten osallistujien liikunnallisuutta ja yhteisöllisyyttä, sekä huomioida liikunnan merkitys terveydelle ja hyvinvoinnille.

Kurssitarjonnassa jatkoivat vanhat suositit, kuten esim. Jooga, Pilates, Lavis, Lavatanssikurssit ja erilaiset hiki-jumprat. Eikä voi jättää mainitsematta Seniorien Kuntosa-liharjoittelu -kurseja, joita perustimme jälleen yhden lisää. Niitä on Opiston tarjonnassa nyt 6 kpl. Hyvän lihas-kunnan merkitys terveydelle ja toimintakyvylle on selvästi oivallettu. Uusia ja ajankohtaisia kurseja, jotka vastasivat osallistujien toiveisiin sekä liikuntatrendeihin olivat esim. Barre, Seinäpilates, Lasten Baletti, sekä Tuoli-jooga.

Verkko- ja hybridi-kurssit ovat tulleet jäädäkseen. Opistolla oli tarjolla monipuolinen kattaus verkkokurseja, jotka mahdollistavat opiskelun joustavasti ajasta ja paikasta riippumatta. Uusina lajeina verkon kautta pystyi osallistumaan Seinäpilatekseen, Kasvojoogaan ja Joogaan. Vanhoina tuttuina lajeina tarjolla oli edelleen Pilatesta, Lattareita ja Liikkuvuustreeniä.

Liikunnan kurseista iso osa sijoittuu opiston omalle avaralle ja tunnelmalliselle salille Veturitalleille. Muita tiloja kantakaupungissa ovat Uimahalli, Järjestöaloja ja Abeli. Kylillä jumprat toteutuvat kyläaloilla ja koulujen saleissa.

Seutuopiston liikunta osallistui vuoden aikana kahteen hankkeeseen. Liikkuvan elämäntavan tukeminen työikäisillä -hankkeen kanssa teimme yhteistyötä mahdollistamalla hankkeeseen osallistuvien kunnan työntekijöiden osallistumisen joillekin liikuntakursseille. Ja LAKE2023 -hankkeen puitteissa loimme Nuotioherkut lähinä ja etänä -kurssin, jossa kurssilaisilla oli mahdollisuus tulla pai-

kan päälle kodalle kokkaamaan nuotioherkkuja tai osallistua etäyhteydellä omalta nuotiolt. Tätä on tarkoitus jatkaa ja viedä Nuotioherkkuja-kurssi mm. palvelutalojen nuotiopaikoille.

Opiston liikunnanopettajien kanssa vietimme alkuvuodesta yhteisen iltapäivän suunnitellen tulevaa ja virkistysten. Tutustuimme toisiimme luontoliikunnan ja nuotioherkkujen parissa. MetsäParkour -harjoitukset nostivat hymyn huulille ja saivat jokaisen ylittämään mukavuusalueensa. Nuotiolla valmistimme jokainen omat pitsat.

ERITYISLIIKUNTA

Sari Härkönen

- 1 479 opetustuntia (9,85 %)
- 1 251 opiskelijaa (11,36 %)

Erityisliikunnan eli soveltavan liikunnan kurssit on suunnattu erityisesti henkilöille, joilla on fyysisiä tai psyykkisiä toimintarajoitteita, pitkäaikaissairauksia tai ikääntymisen mukanaan tuomia haasteita osallistua tavallisiin liikuntaryhmiin. Tavoitteena on tukea jokaisen osallistujan fyysistä ja henkistä hyvinvointia sekä mahdollistaa liikunnan ilo matalalla kynnyksellä. Kurseja järjestetään kanta-kaupungissa uimahallilla, Järjestötalolla, Abelissa ja koulujen saleissa. Kylillä jumppapaikkoina toimivat kylätalot tai koulujen tilat.

Erityisliikunnan viikkokalenterissa on 31 kurssia. Näistä 14 on Voimaa ja tasapainoa -kurseja ja 7 erilaisia vesijumppia. Voimaa ja tasapaino jumpissa pääpaino on alaraajojen lihasvoiman ja tasapainon vahvistamisessa. Näitä kurseja on myös kylillä. Uusina lajeina vuonna 2024 erityisliikunnan tarjonnassa oli Lattiacurling ja Kuntosali-harjoittelu kehitysvammaisille. Molemmat kurssit toteutuivat ja saanevat jatkoa tulevaisuudessakin.

Erityisliikunnan puitteissa järjestettiin vuoden aikana kaksi jo perinteeksi muodostunutta isompaa tapahtumaa. Toukokuussa kevätkauden päätteeksi Erlin kevätempaus ja syksyllä Vie vanhus ulos -tapahtuma. Molemmissa tapahtumissa yhteistyökumppaneina olivat Neuvokas toimintakeskus, eri kansanterveys- ja liikuntajärjestöt sekä seurakunta. Ulkoliikunnan lomassa pais-toimme tikkupullia haitarimusiikin soidessa taustalla. Pääsipa halukkaat kokeilemaan mato-ongintaakin. Tapahtumat saivat kiittävää palautetta osallistujilta ja lisäsivät liikuntaryhmien ja eri järjestöjen tunnettuutta.

TIETOTEKNIikka

Tuomas Raatikainen

- 557 opetustuntia (3,71 %)
- 463 opiskelijaa (4,20 %)

Tietotekniikka on varmasti yksi nopeimmin kehittyvistä tekniikan aloista. Palvelut siirtyvät kiihtyvällä tahdilla nettiin ja kansalaisten tietoteknisen perusosaamisen

vaatimukset kasvavat. Tämä aiheuttaa myös vastarintaa ja opiston tietotekniikan kurssien suunnittelussa on haasteena saada ihmiset uskaltautumaan opetuksen piiriin.

Matalan kynnyksen palvelu, jossa osallistujalta ei vaadita erillistä ilmoittautumista saati kurssimaksua, on suosituttua ja erittäin toimiva malli varsinkin tietotekniikan opetukseen. Pieksämäen seutuopiston tarjoamat Mobiiliklinikat jatkuivat Jäppilässä ja Virtasalmella sekä Tietotupa Poleenilla. Mobiiliklinikkaa pidettiin tiistaisin läpi vuoden myös Kulttuurikeskus Poleenissa. Uusia opiskelijoita saavutettiin kiitettävästi läpi vuoden.

Tekoälykoulutuksia järjestettiin niin kurssimuotoisena, infotilaisuuksina kuin myös henkilöstökoulutuksina. Opistolla on hyvät ja ajantasaiset eväät tekoälyn kouluttamiseen ja koulutukset toivon mukaan vielä lisääntyvät jatkossa. Tekoälyä on helppo käyttää, mutta sitä on myös helppo käyttää väärin. Tähän nimenomaiseen asiaan tarvitaan ammattilainen kertomaan miten tätä mullistavaa keksintöä kannattaa ja *ei kannata* hyödyntää.

KOTITALOUS, MAA- JA METSÄTALOUS

- 65,67 opetustuntia
- 98 opiskelijaa

Seutuopiston kotitalouskurssit pidetään Hiekanpään koulun kotitalousluokassa Keskuskatu 45:ssä. Tilat ovat loistavat opiston kurssilaisille. Ruokakursseja tarjottiin eri kulttuureihin sidottuna, joista mm. Afternoon tea - ja Italian herkkuja -kurssit toteutuivat. Terveellinen ruokavalio kiinnostaa, sillä opiston Kasvisruokakurssi toteutui sekä syksyllä että keväällä. Keväällä opiskelijat pääsivät tutustumaan myös luonnon superruokaan sunnuntain villiyrtyretkellä Pöyhölän Pappilan ympäristössä. Syksyllä järjestettiin myös suosittu teekurssi, jossa tutustuttiin teelaatuihin sekä teen historiaan.

Rakkain ruokani Pieksämäeltä -kilpailu liittyi Pieksämäki 450-v -juhliin ja huipentui voittajareseptien valintaan keväällä 2024. Syksyn kurseilla reseptejä oli testailtu ja äänestyksessä suolaisen reseptin voitti Roope Harjunen terveellisellä burgerilla ja makean reseptin Rianna Harjunen Pieksämäki-kuppikakuilla, nuori sisaruskaksikko.

LUENNOT

- 38 opetustuntia (0,25 %)
- 700 opiskelijaa (6,35 %)

YLEISÖ- JA VERKKOLUENNOT

Kevät

Yleisöluennot

Ke 10.1. klo 18 Outsider, Aarne Haapakoski

Ke 7.2. klo 18 Historian havinaa vanhoissa Uuhimäen ja Nokkalan taloissa

Ke 13.3. klo 18 Nikkarilan miinalataamo

Ke 3.4. klo 18 Pieksämäki 450 v

Verkkoluennot

Ke 31.1. klo 14 Happea! Taiteen hoitava vaikutus

Ke 17.4. klo 14 Sivistyksen Suomi

Ke 24.4. klo 14 Parisuhteesta hoivasuhteeseen. Muisti-sairaus parisuhteessa

Syksy

Ke 11.9. klo 18 Pieksämäen entisajan postiolot

Ti 24.9. klo 18 Pettääkö pessimistin pumppu?

Ma 7.10. klo 13 Vanhusten viikon luento: Pieksämäen kirkkopitäjä 450 vuotta

Ke 30.10. klo 18 Syksy 1944 Pieksämäellä

Ti 5.11. klo 18 Oikeudellinen ennakointi

Ke 13.11. klo 18 Naarajärven ilmatorjuntavaruskunta ja Viestikoeasema

Ti 26.11. klo 18 Latinan kieli Suomessa ja Euroopassa

Verkkoluennot/Järj. Ikääntyvien yliopisto

Ke 6.11. klo 14 Digitaalinen sivistys – kohti tehokkaampaa tekemistä vai täydempää ihmisyyttä?

Ke 27.11. klo 14 Hyvinvointia ja terveyttä hyvälöylyisestä saunasta

Ke 4.12. klo 14 Suomen taide-elämän tulevaisuus

Ke 11.12. klo 14 Muistojen merkitys itsetuntoon

TOIMINTASUUNNITELMA 2025

Toiminnalliset tavoitteet

- Opiston henkilöstö kehittää uudenlaisia oppimisen polkuja kaiken ikäisille kaupunkilaisille yhteistyössä eri toimijoiden kanssa oppimismuotoilua hyödyntäen
- Kansalaistaidot osaksi opetusohjelmaa
- Osaamisperusteisuus ja jatkuvaoppiminen mukaan kurssitoimintaan
- Opistossa voi suorittaa osaamismerkkejä usealla ainealueella
- Hyvinvoinnin tukeminen ja matalan kynnyksen toimintaa kursseilla
- Opisto kehittää verkkokursseja sekä hybridiopetusta
- Lastenkulttuurilähetteenä ja kulttuurikasvatussuunnitelmassa on mukana Seutuopiston tarjontaa
- Ysikortilla tarjotaan 9-luokkalaisille maksuttomia kursseja
- Sivistyksellisten teemojen ja yhteisöllisyyden sekä osallisuuden tukeminen
- Opiston rooli kotouttamislain toteuttajana kaupungissa on edelleen merkittävä

Riskikartoituksessa esille nousseet työturvallisuuteen ja rekisteriselvityksiin liittyvät asiat ovat kehittämiskohteena. Lisäksi arvioidaan kriittisesti koulutuksellisen tasa-arvon toteutumista kiristyvän taloustilanteen paineissa sekä alueellisen tasa-arvon että kurssimaksujen osalta. Yhdenvertaisuussuunnitelman mukaiset toimenpiteet ovat kehittämiskohteena.

Talouden tunnusluvut v. 2025:

Tulot	165 000 €
Menot	1 323 040 €
Netto	- 1 158 040 €
Vos	611 036 €

Kurssilaisia	10 000
Opetustunteja	11 000

Vos tunnit: 10 281 ja suomen kieli 221 t yht. 10 761 tuntia

Henkilöstötavoitteet:

Opistossa on tavoitteena säilyttää osaava ja innovatiivinen sekä sitoutunut opettajakunta. Opiston henkilöstö on ollut pysyvää jo useiden vuosien ajan. Onneksemme valtion ylimääräisillä avustuksilla olemme voineet tarjota kehittämistoimiin liittyviä tunteja tuntiopettajille ja näin työllistää heitä enemmän seutuopistoon.

